

Pinksteren, Utrecht, St. Catharinakathedraal, 9 juni 2019

Een oudere alleenstaande man vertelde me eens dat hij midden in de nacht toen hij even op was, uitgleed, ten val kwam en daarbij zijn bekken brak. Ineengekrompen van de pijn kon hij niet meer overeind komen. Goede raad was duur. Het enige dat hij nog kon, was voorzichtig over de vloer glijdend de telefoon bereiken en het Europese alarmnummer draaien. Zo kon hij de hulpdienst inschakelen. Toen ze korte tijd later bij hem aanbelden, kon hij niet naar de deur om hen binnen te laten. Het ambulancepersoneel kon niets anders doen dan de deur van zijn appartement openbreken. Geruime tijd hing de deur erbij alsof er bij hem was ingebroken.

In de Evangelielezing hoorden we hoe de “deuren van de verblijfplaats der leerlingen gesloten waren uit vrees.” De Kerk was door Jezus gesticht door de instelling van het sacrament van de Eucharistie en dat van het priesterschap. Bij Zijn Hemelvaart had Jezus Zijn Kerk via de apostelen de opdracht gegeven het geloof in Hem over de hele wereld te verkondigen:

“Gaat dus en maakt alle volkeren tot mijn leerlingen en doopt hen in de Naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest en leert hun te onderhouden alles wat ik u bevolen heb” (Mat. 28,19-20).

Daar komt niet veel van terecht. De deur houden de leerlingen stevig op slot. Zij vrezen evenals Jezus te worden opgepakt en aan het kruis te worden geslagen. Maar ook al is de deur op slot, Jezus komt toch binnen, zonder de deur te forceren. En Hij geeft de apostelen een gave die alles in hun leven zal veranderen, de Heilige Geest.

In de eerste lezing uit het boek Handelingen van de Apostelen vertelt Lucas kleurrijk hoe dit gebeurt. Hij spreekt van een hevige wind die opsteekt en het hele huis vervult. En over vuur dat zich – in tongen verdeeld – op ieder van hen neerzet. In het Evangelie wenst Jezus de apostelen vrede toe, maar wat we bij Lucas zien lijkt een allesbehalve vredig toneel: storm en vuur in je huis, dat zou voor ons waarschijnlijk een reden zijn om zo gauw mogelijk 112 te bellen.

Maar er is geen sprake van een gewelddadige gebeurtenis. Wat plaatsvindt maakt duidelijk wat de Heilige Geest doet. De betekenis van het woord ‘Geest’ in het Hebreeuws en het Grieks is ‘wind’. De werking van de Heilige Geest wordt ook in de Heilige Schrift wel vergeleken met die van de wind, bijvoorbeeld door Jezus in Zijn nachtelijk gesprek met Nicodemus (Joh. 3,8). Een oud beeld voor de Heilige Geest, dat al bij de Kerkvaders voorkomt, is dat van Gods wind die blaast in de zeilen van het schip van de Kerk. Door de Heilige Geest krijgt de Kerk de kracht zich te verbreiden over de hele wereld. In enkele tientallen jaren zal de Kerk zich verbreiden over grote delen van het Romeinse Rijk. Nu is de Kerk bijna overal in de wereld aanwezig.

En het vuur is het beeld voor Gods liefde, die door de Geest gaat branden in de harten van de mensen, de liefde voor God en voor iedere medemens zonder uitzondering – óók voor de tegenstander. Dat vuur dat zich in tongen verdeelt over ieder van de apostelen is een beeld voor het vermogen van de Kerk om het geloof in iedere taal te verkondigen, zodat het geloof ook aan iedereen zonder uitzondering kan worden verkondigd. De mensen in Jeruzalem die op die eerste Pinksterdag de

apostelen horen spreken in hun eigen taal zijn daar een uitdrukking van. Deze mensen zijn “buiten zichzelf,” dat wil zeggen de Heilige Geest spreekt in ieder van Hen waardoor ze de boodschap van de apostelen in hun eigen taal kunnen verstaan. De Kerk verkondigt tot op de huidige dag het geloof in Christus in alle talen.

Maar ook hier geldt: de Heilige Geest forceert bij de apostelen noch de deur van het huis, noch die van het hart. Met hart wordt hier in Bijbelse zin het diepste innerlijk bedoeld in de mens, die plaats waar hij met God in contact staat en die de kerkvaders de “vonk van de ziel” noemden.

Die wind van God, die Heilige Geest, is ook de wind in de zeilen van ons persoonlijk geloofsleven als leden van de Kerk. Die Heilige Geest brandt als een intens verlangen in ons om God en iedere medemens lief te hebben als onszelf overeenkomstig Gods geboden. Dat wil de Heilige Geest bewerken in ieder van ons. Maar ook bij ons persoonlijk forceert Hij de deur van ons hart niet. De apostelen zetten vrijwillig hun hart wagenwijd voor hem open en dat veranderde hun leven fundamenteel: van verschrikte angstige vogeltjes die zich achter de deur opsloten, werden zij de twaalf pijlers van Gods Kerk.

De meesten onder ons zijn dragers van de Heilige Geest door doopsel en vormsel. Maar zijn wij evenals de apostelen bereid de deur van ons hart wagenwijd open te zetten voor de Heilige Geest? Dat garandeert ons geen gemakkelijk leven, wel een leven geleid door de kracht en de liefde van de Heilige Geest, die al in dit leven hun vruchten afwerpen en ons zekere koers doen houden richting het eeuwige Koninkrijk Gods.

Ik zou iedereen hier aanwezig, maar vooral de vormelingen vandaag op het hart willen drukken: laten we de deur van ons hart evenals de apostelen wagenwijd openzetten voor de Heilige Geest. Dan kan Hij ook ons hart vervullen met Zijn vuur en Zijn vruchten: liefde, vreugde, vrede, geduld, vriendelijkheid, goedheid, trouw, zachtheid, ingetogenheid (Gal. 5,22). Hierdoor zal de Geest Gods van ons schitterende getuigen van Jezus maken waaraan de wereld van vandaag zo'n behoefte heeft. Amen.